श्रीः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

श्रीमद्वेङ्कटाध्वरि विरचितम्

॥ श्रीलक्ष्मीसहस्रम् ॥

॥ शृङ्गारस्तबकः ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using LaTeX and the **skt** font.

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ शृङ्गारस्तबकः ॥

दुर्ज्ञेयमहिमा सा मां क्षीराब्धि दुहिताऽवतात्।
शृङ्गाररससर्वस्वं शेषशैलेश्वरस्य या॥ १ ॥

विहितस्मरसौरभेण पद्मे
विविधेनाम्ब विलासचेष्टितेन।
अतिविस्मयमादधाति शौरेः
अनुभूताऽपि चिरादपूर्ववत् त्वम्॥ २ ॥

कमले तव हन्त वीक्षितानां
कुटिलिम्ना कवलीकृतं सदा पि।
फणिशैलपतेर्न जातु चेतः
प्रतिघोपज्ञमुपैति वक्रिमाणम्॥ ३ ॥

विषमायुधास्त्रसुषमावहैरहो
तव लोकमातरवलोकविभ्रमैः।
भगवानहीन्द्र नगवास्युपाश्नुते
तरसा मनोज्ञतरसात्त्विकश्रियम्॥ ४ ॥

कलशाब्धिपुत्रि वलशासनादिभिः
निगमैरनादि विगमैरपि स्तुतः।
छलहेतुकेषु कलहेषु केशवः
स भिया तवैकमभियाचते वचः॥ ५ ॥

स्तम्भतः स्वयमवाप सम्भवं
यः पुरा नरहरिर्हरिप्रिये।
शम्बराहितविलासडम्बरैः
स्तम्भमम्ब जनयत्ययं त्वयि॥ ६ ॥

www.prapatti.com

अहारि नेत्रं मम पश्यतोऽनया
प्रसह्य चोरस्स्थलसक्तयेति किम्।
प्रतिक्रियायै हरते रतेषु ते
हरिर्हठादम्बरमम्ब रंहसा॥ ७॥

अम्ब त्वमत्यन्तमुदारतोरु-
चमत्कृतिं दर्शयितुं प्रियाय।
अभ्यर्थयित्रे भृशमात्मनोऽपि
कुचेलमित्राय ददासि चेलम्॥ ८॥

बहिस्त्वालीवर्गस्तव नवरतौ देवि हरिणा
करग्राहोन्मीलद्वलयरव शुश्रूषुरुषितः।
प्रियस्पर्शानन्दोन्मिषित भवतीहासनिभृतैः
कलध्वानोपेतैः कनकवलयैर्वञ्चित इव॥ ९॥

हठात् क्रीडायुद्धे हरिसखि भवत्याः कचभरे
गृहीते कान्तेन ग्रहिलहृदयः काममदयः।
मनोजन्मा मर्माविधमथ गलत्पुष्पकपटात्
अवर्षद् बाणौघं प्रसभमुपरिष्टान्मधुरिपोः॥ १०॥

आख्यया च महसा हरेः कर-
स्पर्शनेन मृदितः पयोधरः।
देवि विक्षिपति ते स्रगुद्गलत्
पुष्पमौक्तिकमयान् पयः कणान्॥ ११॥

सरभसपरिरिप्सासम्भ्रमोच्छूनपीन-
स्तनशिथिलितबन्धा मञ्जुला कञ्चुकी ते।
अतनुसमरकेलावप्रयत्नात्प्रियेण
द्रुततरमपनीता दुग्धसिन्धोस्तनूजे॥ १२॥

हरति तदिदमुच्चैर्हन्त चक्रावलेपं
दिशति जननि खेदं मध्यदेशस्य चेति।

www.prapatti.com

मदनयुधि कराभ्यां मर्दितं युग्ममेतत्
कुचधरणिभृतोस्ते कुप्यतेवाच्युतेन॥ १३॥

कठिनमुखनखक्षतानि शौरेः
करयुगनिर्दयमर्दनानि चास्य।
भगवति सहमानयोः प्रकामं
तव कुचयोरुचितं क्षमाधरत्वम्॥ १४॥

भीतं शीतकराद्रथाङ्गमिथुनं नित्यानुषक्त्याशया
मातर्व्यातत तावकस्तनजनिं मानात् पुनश्चन्द्रमाः।
त्वत्प्राणेशनखात्मना कृतजनिस्तत्र प्रदत्ते क्षतं
वैरं हन्त विरोधिनोः किल मिथो जन्मान्तरेऽप्यक्षतम्॥ १५॥

सन्त्यज्य सुन्दरि सुदर्शनपाञ्चजन्या-
द्येकेन कण्ठमितरेण करद्वयेन।
सङ्गृह्णतस्तव कुचौ च मदम्ब शौरेः
नो शङ्खचक्रधरता विरता रतेऽपि॥ १६॥

भावत्कमाचरति देवि हरावपूर्वं
पाणिग्रहं विजनकेलिगृहं प्रविश्य।
लाजायितं विमृदितस्तन लोलहार-
व्याकीर्ण मौक्तिकचयैर्ज्वलति स्मराग्नौ॥ १७॥

पञ्चायुधान्यपि विहाय तवाङ्गकेषु
सञ्चारयन् स चतुरश्चतुरः स्वहस्तान्।
कञ्जालये कथमहो मधुकैटभारिः
पञ्चायुधाजिमपि हर्षभरादकार्षीत्॥ १८॥

क्रीडारणे तव कृतापजयः स्मरेण
सन्त्याजितेष्वपि च शार्ङ्गमुखायुधेषु।
कल्याणि कंसदमनः कमले विचित्रं
उत्तुङ्ग चापलतया ननु योजितोऽभूत्॥ १९॥

उपमर्दितयोरुरोजयोस्ते
 दयिताश्लेषदशासु मौक्तिकानाम्।
नवचन्दनरेणुनिर्विशेषं
 परिणामं प्रतिपेदिरे परागाः॥ २० ॥

मायावादैस्तव तु वशिते देवि मध्वार्तिकारि-
 ण्यङ्गाभ्यां वां विघटितमभूद् द्वैतमालिङ्गनेषु।
आभिर्मुक्तावलिभिरचिरादाश्रितं निर्गुणत्वं
 व्यक्ता चान्तःकरणहरणात् तादृगानन्दपूर्तिः॥ २१ ॥

जलजायतने समस्तनाग-
 प्रवरप्रौढनिबन्धनश्रमेण।
प्रियपाणिनियन्त्रणोचिताया-
 स्तव कण्ठादुदितास्तदा सुशब्दाः॥ २२ ॥

योगे पयोधितनये युवयोस्तदानीं
 शम्पालताजलदयोरिव संप्रवृत्ते।
उज्जृम्भितातनुशुभाशुगवेगनीता
 युक्तं श्रमाम्बुकणिकामयवृष्टिरासीत्॥ २३ ॥

चलद्गुणेष्वत्र पयोधिजाते-
 ष्वत्रासमुक्तावलिषु प्रकम्पः।
रमे सदा राजकराप्तनाना-
 हारेषु युक्तोऽतनुयुद्धकाले॥ २४ ॥

गाढं श्लिष्यति माधवे सकुतुकं क्रीडावनीं त्वां तदा
 युक्तं चम्पकगर्भसौरभशुभैरस्पन्दि मन्दानिलैः।
राजीवोपरि पर्यपाति सहसा लोलैरलीनां कुलैः
 आसीदम्ब कदम्बगोलनिचयो यस्मादतो विस्मयः॥ २५ ॥

प्रसभमरुणबिम्बं ग्रस्तमासीदकस्मात्
 परिपतितमुडूनां पङ्क्तिभिर्मेरुशृङ्गात्।

अपि तिमिरवृताऽभूदिन्दिरे चन्द्ररेखा
    तव च मधुजितश्च द्वन्द्वयुद्धे प्रवृद्धे॥ २६ ॥

वपुषि मृदुतमे ते वेदना मा जनीति
    प्रतिशमयिषताऽपि प्रेयसा माधवेन।
विपुलपुलकपाली विश्वमातः त्वदङ्गे
    तव दृढपरिरम्भात् स्वैरमुन्मेमिषीती॥ २७ ॥

मधुमथनमनः प्रहर्षहेतोः
    मनसिजयज्ञमनेकधा विधाय।
ध्रुवमवभृथमज्जनं भवत्या
    जननि कृतं शुचिभिः श्रमाम्बुपूरैः॥ २८ ॥

सायासायाः सुरतविरतौ कान्त बाहान्तराळे
    विन्यस्यास्यं तव भगवति स्वापसौख्यं भजन्त्याः।
फालोत्पन्न श्रमजलमिषच्चित्रकप्रस्रुतोऽस्मिन्
    श्रीवत्सोऽन्यः स भवतु रमे यस्तु कस्तूरिबिन्दुः॥ २९ ॥

सञ्जातं नयनयुगे निरञ्जनत्वं
    नीरागः स्फुटमभवत् तवाधरोऽपि।
सम्पन्ना जननि कचेऽपि बन्धमुक्तिः
    सानन्दं रहसि हरेरुपासनेन॥ ३० ॥

मलयमुकुटी वाटीपाटीर कोटरनाटिनः
    सरसिज मधुस्यन्दामन्दा घमर्षणहर्षिणः।
तव रतिभवं लुम्पन्त्यम्ब श्रमं शयनीभवत्-
    फणिपतिभिया मन्दं मन्दं चरन्त इवानिलाः॥ ३१ ॥

वनजनिलये वारिक्रीडादशासु दशानन-
    द्विषि तव शनैरातन्वाने कुचे नखचेष्टितम्।
क्षुभितमनसा दत्ता नाथे त्वया शफरीभिया
    सरभसपरीरम्भारम्भा जयन्ति निरन्तराः॥ ३२ ॥

www.prapatti.com

सरसिजवने संलीनायाः सकौतुकमिन्दिरे
सलिलविहृतौ शौरेर्लोलेक्षणस्य मुखस्य ते।
अलिकवलितालोलश्यामालकस्य सरोरुहात्
अळिकवलिताच्छैवालाढ्यादभून्न भिदाग्रहः॥ ३३॥

युगपदहिमहीभृत्युन्मिषन्तं समन्ताद्
ऋतुगणमपि कृत्स्नं निर्विशन्निर्विशङ्कः।
सह विहरति लीलालाभवत्या भवत्या
मम जननि मुकुन्दो मञ्जुवल्लीगृहेषु॥ ३४॥

कुसुमशरधनुर्ज्या तुङ्गटङ्कारशङ्का-
करमधुकरसङ्घारब्ध झङ्कारहृद्यान्।
फणिगिरिवनदेशान् पद्मनाभः स पद्मे
सफलयति गभीरैस्त्वत्सहायो विहारैः॥ ३५॥

साकं लोकपतिस्त्वया विहरते काकोदराद्रौ रमे
सूनेषोरवने वने नयनयोरानन्दने चान्दने।
शम्पाश्लिष्टनवाम्बुदभ्रमजुषामङ्के चिरं केकिनां
नृत्ताडम्बरनुन्नपन्नगतया निर्दोषमन्दानिले॥ ३६॥

कान्तो रन्तुमनास्त्वया सह रमे कामेन मुह्यन् हरिः
श्यामां केळिवनीममंस्त रजनीं दूरीकृतार्कद्युतिम्।
सन्ध्यारागमगेषु पल्लवगणं तत्कोरकांस्तारका-
ण्यन्तः सन्तमसं लसन्मधुकरश्रेणीं च नाणीयसीम्॥ ३७॥

त्वन्नाथाख्या वहनविशदीभूततद्दास्यदार्ढ्यं
किञ्चित्कृत्या कलयितुमिवाकाङ्क्षता माधवेन।
पत्या साकं प्रणयकलहं तावकं छेत्तुकामे
कामे देवि स्वयमुपवने तन्यते बाणदानम्॥ ३८॥

सोऽयं गायन् स्मरमनुमलिः शश्वदव्यादभव्यात्
सम्पश्यन्ती यमिह कबरीसौरभादापतन्तम्।

जातोद्वेगा जगदधिभुवे चित्रमप्रार्थितापि
 स्वैरं दत्से सरभसपरीरम्भमम्भोधिकन्ये॥ ३९ ॥

मन्दं मन्दं वृषगिरितटीं स्वैरमाटीकमानः
 खेलं खेलं विमलहरिणाङ्कानने काननेषु।
ग्राहं ग्राहं मृदुसुमनसः कौतुकी कैटभारिः
 वारं वारं तव वितनुते देवि मूर्धाभिषेकम्॥ ४० ॥

रागेणोपर्यनिशमुषितं पुष्पवत्या लतायाः
 प्रीत्या गृह्णन् कमपि कुतुकी पल्लवं फुल्लवक्त्रः।
सान्द्रामोदं चिकुरसुमनः सन्निधानेन नीत्वा
 शार्ङ्गी हन्त श्रुतिशिरसि ते स्थापयत्यब्धिकन्ये॥ ४१ ॥

दत्ते मातस्तव किल मुखे पाणिना दुर्निवार-
 स्वेदेनासौ कमपि तिलकं कौतुकी श्रीनिवासः।
त्वं तु स्वेदस्रुतिविघटित स्थानविन्यासमेनं
 वीक्ष्यादर्शे हससि दयितं मोघ यत्नं विदग्धा॥ ४२ ॥

शेषक्ष्माभृत्तटवनचर श्यामजीमूतसङ्घे
 संलीय त्वां भ्रमयति हरिः कल्पिताभेदमोहः।
तस्मिन् विद्युत्पटलजटिले तं विचेतुं विशन्त्या
 व्यावृत्तिं ते विशदमविदन् स स्वयं वञ्चितोऽभूत्॥ ४३ ॥

बाले देहि पयोधरं करयुगे प्रावृट् त्वया याच्यताम्
 आश्लेषाभिरुचिं विधेहि न शशी तस्यास्मि किन्तु स्वसा।
आस्तामुत्तरमेतदीदृगधरं याचामि वाचा स्वयं
 नास्त्यर्थोऽधरयाच्ञयेति चटुभिः पद्मे धिनोषि प्रियम्॥ ४४ ॥

पश्चादुपेत्य परिहासकृते कराभ्यां
 दृष्टी तवाम्ब विपुले स्थगयन् सशेषम्।
पाणिद्वयं मम न कृत्स्न पिधानकेलौ
 पर्याप्तमित्यहिगिरेः पतिरेति लज्जाम्॥ ४५ ॥

तव लोकमातरवलोक वागुरा
    मृगजाल दृष्टियुगजाड्यकृद्गुणा।
ननु भाति चित्रमनुभावमाश्रिता
    हरिणाऽपि तत्र हरिणायितं ततः॥ ४६ ॥

स्मितचन्द्रिकया कयाऽपि देवि
    स्मरसंवृद्धिपुषा सदोन्मिषन्त्या।
मधुसूदनमानसेन्दुकान्ते
    द्रवतां चन्द्रमसः स्वसस्तनोषि॥ ४७ ॥

तव स्तनं शैलघनं विनोदात्
    प्रसह्य गृह्णन् प्रभुरब्धिकन्ये।
पुरा मुरारिः स्वकरोद्धृतस्य
    गोवर्धनस्य स्मृतवान् महाद्रेः॥ ४८ ॥

वल्ली तमालमिव विद्युदिवाम्बुवाहं
    माहेन्द्रनीलभवनं मणिदीपिकेव।
इन्दोः कलेव गगणाङ्गणमिन्दिरे त्वम्
    आश्लिष्य शौरिमयसे महतीमभिख्याम्॥ ४९ ॥

मदनतरुपल्लवानां
    मधुसूदनमानसालिकुसुमानाम्।
तत्कृततपः फलानां
    तव ललितानां जननि कः स्तोता॥ ५० ॥

॥ इति श्रीमद्वेङ्कटाध्वरिविरचिते श्रीलक्ष्मीसहस्रे शृङ्गारस्तबकः ॥